

mycture	meestal wel	soms	niet typisch	wisselend, vaak wel
aanval metics per 24 uur	meestal < 7	variabel	afh. van insp.	wisselend, vaak > 7
kan onwill. uvl onderbreken	meestal niet	meestal niet	meestal wel	meestal wel
uvl bij plotselinge insp.	meestal groot	gemiddeld	meestal klein	meestal klein
aandring voor urineverlies (uvl)	soms	soms	typisch	ja
urg	meestal	gemengd	stress	overloop

- Antimuscarinica (anticholinergica) of desmopressine
- Leefstijl/aanpassingen, gedragstherapie, BFT en elektromagnetische therapie.
- Behandeld onderliggende ziekte/cognitieve dysfunctie.

Beleid

- beëindiging van de lagere urinewegen.
- Bij aanhoudende urine-incontinentie: urodynamisch onderzoek, urethrocystoscopie en evt. Mictiedagboek. Urineonderzoek (sediment + kweek + cytologie). Residuummeting. Pad tests.
- Rectaal of vaginaal toucher. Onderzoek het perineum.

Lichamelijk onderzoek en aanvullend onderzoek

- Inspecteer, palpeer en percuteer de buik (in het bijzonder de blaasregio).
- VG? Medicatie?
- Geassocieerde urologische symptomen
- Type incontinentie (stress, urge of gemengd)

Aamnese

- *glactes*
- *DD: postoperatief, hypotone bekkenbodemp, UWI, overactieve blaas, prostaatlijden, angst-obstipatie, medicatiegebruik, tumoren in het kleine bekken of reflexincontinentie (bij ruggeknemer)*

Urine-incontinentie

- Beleid is afhankelijk van diagnose

Beleid

- indien eerder onderzoek niet verklarnd.
- Urineonderzoek (sediment + kweek + cytologie). Echografie nieren en blaas. Evt. CT of MRI en adnexen (SOA)

Lichamelijk onderzoek en aanvullend onderzoek

- Inspecteer, palpeer en percuteer de buik (in het bijzonder de blaasregio). Slaglijn nierloes. Defensie musculaire. Gynaecologische pathologie: afwijkingen aan cervix, uterus
- VG? FA? Medicatie?
- Overige vragen -> cyclus/anticonceptie, defecatie, rec. UW's
- Mictie -> frequentie, aandrang, dysurie of hematurie
- Pijn -> klanpijn, koliekpijn, bewegingsdang
- Algehele malaise: koorts, misselijkheid, braken
- Ontstaan (acuut, subacuut of chronisch), beloop en locatie (bovenbuik of onderbuik)

Aamnese

- *DD: nierstenen, pyelonefritis, blaasretentie, UWI, darmopathologie, gynaecologische pathologie of psychogen*

Pijn in de buik

- *DD: UWI, prostatitis, BPH, prostaatcarcinoom, blaasarcinoom, uretercarcinoom, M. Parkinson, MS, CVA, MSA, urethrasitistur, ernstige phimosis*

LUTS/Bemoeilijkt mictie

prostaatgewicht	
baby	1 gram
12 jaar	4 gram
25 jaar	20 gram
70 jaar	30-60 gram

medische factoren
medicatie
roken
veroudering
hart- en vaatziekten
DM
overgewicht
hypertensie
Ok/trauma/RT, kl. bekken
penoscrotale afwijkingen
neurologische ziekten
prostaatklachten
psychische factoren
stress
depressie
faalangst
relatieproblematiek
verdrift (rouw)
prestatiedwang
seksuologische factoren
inadequate seksuele stimulatie
beperkt erotisch
repertoire
irrele verwachtingen

Beleid

- Beleid is afhankelijk van diagnose.
- Onderzoek evt. onderliggende oorzaken

Lichamelijk onderzoek en aanvullend onderzoek

- Inspecteer, palpeer en percuteer de buik (in het bijzonder de blaasregio). Rectaal toucher.
- VG? FA? Medicatie?
- Overige vragen: algehele malaise, sociale beperkingen, perineale pijn
- Mictie: frequentie, aandrang en pijn
- Irritatie klachten -> pollakisurie, nycturie, urgency, urge-incontinentie
- Obstructieve klachten -> verzwakke straal, residuigevoel, hesitatie, nadruppelen
- Ontstaan (trauma, katheret in recente VG) en beloop (verergering van de klachten)

Aamnese

- *DD: UWI, prostatitis, BPH, prostaatcarcinoom, blaasarcinoom, uretercarcinoom, M. Parkinson, MS, CVA, MSA, urethrasitistur, ernstige phimosis*

Afwijkingen van het scrotum

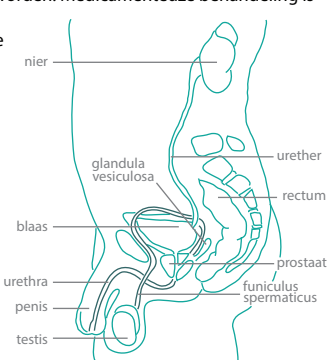
- **Hydrokele:** opeenhoping van sereus vocht tussen de bladen van de tunica vaginalis die testikel en zaadstreng omgeven. Indien geen klachten is behandeling niet noodzakelijk. De enige behandeling is een chirurgische behandeling.
- **Spermatokele:** cysteuze structuur uitgaande van het caput van de epididymis. Behandeling is enkel d.m.v. chirurgie mogelijk.
- **Varicokele:** zwelling gevormd door uitgezette, gekronkelde venen in de funiculus spermaticus. Behandeling d.m.v. chirurgie of percutane embolisatie mogelijk.
- **Epididymitis:** zie 'Acute urologie'.
- **Retentia testis:** testikel die tijdens het indalingsproces is blijven steken in de buik of het lieskanaal. Behandeling is of d.m.v. manuele repositie of d.m.v. chirurgische interventie.
- **Torsio testis:** zie 'Acute urologie'.
- **Testistumor** (seminoom of niet-seminoom): zie 'Acute urologie'.
- **Orchitis:** zie 'Acute urologie'.

Afwijkingen van de penis

- **Balanoposthitis:** ontsteking van preputium en glans penis. Behandeling middels goede hygiëne van glans en voorhuid volstaat meestal al. Indien geen verbetering, start medicamenteuze behandeling met een antibioticum of een antimycoticum (afhankelijk van de vermoedelijke verwekker).
- **Condylomata acuminata** ('genitale wratten'): zachte, papillomateuze uitwassen op de glans penis/voorhuid/perineale gebied/in urethra. Behandeling niet noodzakelijk. Bij hinder of langdurig aanhouden kan gestart worden met podofylloxine, imiquimodcrème of sinecatechinezalf.
- **Phimosis:** zie 'Acute Urologie'.
- **Paraphimosis:** zie 'Acute urologie'.
- **Ziekte van Peyronie:** verharding van het vlies rond een van de zwellichamen. Indien de ziekte stabiel is, kan er een operatie overwogen worden. Medicamenteuze behandeling is vooralsnog niet mogelijk.
- **Hypospadie:** aangeboren afwijkingen waarbij de meatus urethrae niet midden op de top, maar ergens ventraal op de penis ligt. Behandeling kan enkel chirurgisch.
- **Epispadie:** aangeboren afwijkingen waarbij de meatus urethrae niet midden op de top, maar ergens dorsaal op de penis ligt. Behandeling kan enkel chirurgisch.

Plaveiselcelcarcinoom

Urethracarcinoom

UROLOGIE

Hematurie

DD: zie afbeelding

Aamnese

- Macroscopische of microscopische hematurie?
- Ontstaan en beloop -> acuut of geleidelijk begin? Trauma? Toename hematurie?
- Pijn -> flankpijn, perineale pijn of pijn in de onderbuik?
- Mictie -> frequentie, aandrang, obstructieve/irritatieve mictieklachten
- B-symptomen?
- VG? FA? Medicatie (anti-coagulantia)?

Lichamelijk onderzoek en aanvullend onderzoek

- Inspecteer, palpeer en percuteer de blaasregio. Rectaal toucher. Slaglijn nierloes.
- Lab (Hb, kreat, trombo's en stollingsonderzoek). Urineonderzoek (sediment + kweek + cytologie).
- In overleg met uroloog: röntgenonderzoek (echo abdomen, CT(IVP)), cystoscopie evt met retrograde pyelografie.

Beleid

- Beleid afhankelijk van diagnose.

Dysurie

DD: cystitis, urethritis, prostatitis, epididymitis, vaginitis, urethrasteen, psychogene, hypertone bekkenbodemp of Syndroom van Reiter (zelden)

Aamnese

- Ontstaan en beloop -> acuut of geleidelijk begin? Algehele malaise?
- Pijn -> interne of externe pijn? Flankpijn, koliekpijn, perineale pijn of scrotale pijn?
- Mictie -> frequentie, pollakisurie, hematurie
- Overige vragen: Recent seksueel contact? Verzakkingsgevoel? Afscheiding?
- VG? FA? Medicatie?
- Predisponerende factoren bij UWI: residu, reflux, urolithiasis, obstipatie, graviditeit, nierafwijkingen, seksueel actieve vrouw, peri-menstrueel

Lichamelijk onderzoek en aanvullend onderzoek

- Inspecteer, palpeer en percuteer de blaasregio. Palpeer de epididymis. Rectaal toucher is niet aanbevolen, gezien prostatitis onvoldoende te differentiëren is t.o.v. andere prostaatandoeningen.
- Urineonderzoek (sediment + kweek + cytologie). Evt. een mictiedagboek.

Beleid

- Beleid is afhankelijk van diagnose.

Vasculair
• Arteriële embolie of trombose
• Arterioveneuze malformatie of fistel
• Nierventrombose
• <i>Loin pain hematuria</i> -syndroom
• <i>Nutcracker</i> -syndroom (compressie linkerniervene)
Glomerulair
• IgA-nefropathie
• Dunnebasaalmembran-nefropathie en ziekte van Alport
• Overige primaire en secundaire glomerulonefritiden
Interstitieel
• Allergische interstitiële nefritis
• Analgeticaneuropathie
• Niercysteziekten
• Pyelonefritis
• Tuberculose
• Rejectie (transplantaatnier)
Uro-epitheel
• Maligniteit
• Zware lichamelijke inspanning
• Trauma
• Papilnecrose
• Cystitis/urethritis/prostatitis (meestal infectieus)
• Parasitaire ziekte
• Urolithiasis
• Radiatieschade
Verscheidene locaties of onduidelijke origine
• Hypercalciurie
• Hyperuricosurie
• Sikkkelcelziekte